

Huvudman

HELSINGBORGS KOMMUN
skol.fritidsforvaltning@helsingborg.se

Beslut

Datum 2026-01-09
Dnr SI 2024:9437
Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola vid Maria Parkskolan i Helsingborgs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 maj 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 genomfört en tillsyn av Maria Parkskolans anpassade grundskola i Helsingborgs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande lärarledd undervisning, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisningstid och undervisningens omfattning, garantin för tidiga stödsatser, särskilt stöd samt beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog.

Skolinspektionen har den 23 maj 2025 beslutat att förelägga Helsingborgs kommun att senast den 10 oktober 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande lärarledd undervisning och undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisningstid, särskilt stöd samt beslut om betyg och betygskatalog.

Helsingborgs kommun har den 8 oktober 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har därefter den 2 december 2025 genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskatalogen. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Helsingborgs kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Lärarledd undervisning och undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 23 maj 2025 att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Utredningen visade att undervisningen i hem- och konsumentkunskap för årskurserna 7–9, del av undervisningen för vissa elever i ämnesklasserna årskurs 4–6 samt undervisning för elev med enskild undervisning bedrevs av andra än lärare. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att alla elever, inklusive de elever som ges enskild undervisning, skulle ges undervisning under ledning av lärare.

Skolinspektionen konstaterade vidare att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav avseende att eleverna ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare för skolformen. Utredningen visade att inte all undervisning bedrevs av lärare med legitimation och behörighet för skolformen samt att huvudmannen inför innevarande läsår inte försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare i de ämnen där det saknades. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. De lärare som bedriver undervisning skulle vara anställda som lärare. Därutöver skulle huvudmannen inkomma med en förteckning över undervisande personal där det skulle framgå lärarnas legitimation och behörigheter alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga samt vilka ämnen, ämnesområden och årskurser som lärarna bedriver undervisning i. Redovisningen skulle därutöver omfatta en redogörelse för vilka ansträngningar som har gjorts för att rekrytera legitimerad och behörig personal i de ämnen samt ämnesområden som det saknas sådan personal på skolenheten.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens redovisning

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Enligt huvudmannen ges nu samtliga elever undervisning av lärare. Huvudmannen har uppgett datum för när annonsering av tjänster där skolan inte haft legitimerade och behöriga lärare har skett. Annonsering har skett efter speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning, musiklärare, idrottslärare samt slöjdlärare med erfarenhet av anpassad grundskola. Vid rekrytering av speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning inkom få behöriga sökande varför skolan sökte ämneslärare med erfarenhet av undervisning i anpassad grundskola terminsvis.

Hela huvudmannens organisation genomlystes också för att om möjligt hitta personer med rätt behörighet. En kompetenskartläggning för framtiden har initierats av huvudmannen för att säkerställa framtida

rekryteringsprocesser. Åtgärderna har resulterat i anställning av ytterligare en speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Det har också resulterat i att två legitimerade lärare valt att ansöka till speciallärarutbildningen med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. När det gäller tjänsterna hem- och konsumentkunskap, musik och slöjd kommer dessa annonseras igen inför terminsbyte, då som speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning och med önskad erfarenhet av undervisning inom nämnda ämnen inom anpassad grundskola.

Huvudmannen har därtill inkommit med samtliga klassscheman samt en förteckning över undervisande personal där det framgår lärarnas legitimation och behörigheter alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, samt vilka ämnen, ämnesområden och årskurser som lärarna bedriver undervisning i.

Övrig utredning

Av intervjuer med lärare, representant för elevhälsan samt rektorn framgår att all undervisning bedrivs av lärare. Den undervisning som tidigare bedrevs av annan personal än lärare, hem- och konsumentkunskap årskurs 7–9, delar av undervisning i ämne årskurs 4–6 samt elev med enskild undervisning, är lärarledd och bedrivs av personer anställda som lärare. All övrig undervisning, både i ämne och ämnesområde, är också lärarledd.

Vidare framgår i intervjuer med lärare, representant för elevhälsan samt rektorn att rekryteringsförsök har genomförts i enlighet med huvudmannens redovisning och att ytterligare en speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning har anställts. Av inkommen lärarförteckning samt intervju med lärare och rektorn framgår att det finns viss undervisning som bedrivs av lärare som har legitimation men som saknar behörighet för skolformen. Av dessa är det två lärare som har sökt behörighetsgivande utbildning och en till lärare som avser att söka sådan utbildning.

Av inkommen lärarförteckning samt intervju med rektorn framgår att fyra lärare saknar legitimation och behörighet för den undervisning de bedriver. Samtliga har en tidsbegränsad anställning som obehörig lärare. Dessa lärare har en utbildning som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar den behörighetsgivande samt rektorn har bedömt att dessa är lämpliga att bedriva undervisning.

Rättslig reglering

Lärarledd undervisning

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot

mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Enligt 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen ansvarar lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga.

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165, s. 633)

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning. Enligt 2 kap. 18 § skollagen får, om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Av 2 kap. 11–16 §§ förordning (2011: 326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare framgår behörighetsgrundande utbildning för anpassad grundskola.

I förarbetena anges att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Utifrån den inkomna redovisningen samt de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framkommer att huvudmannen har följt föreläggandet och att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav avseende lärarledd undervisning.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att huvudmannen nu har anställt ännu en legitimerad och behörig lärare för skolformen. Två legitimerade lärare har också sökt behörighetsgivande utbildning och ännu en planerar att göra det. Eleverna kommer i något ämne fortfarande

undervisas av lärare som inte är behöriga och legitimerade för skolformen. Det framgår dock av huvudmannens redovisning, samt av intervjuer att huvudmannen har sökt efter behöriga och legitimerade lärare i syfte att åtgärda konstaterad brist. Det framgår också att ingen obehörig och olegitimerad lärare har anställts för mer än ett år. Mot bakgrund av att huvudmannen har försökt rekrytera lärare med legitimation och behörighet för skolformen bedömer Skolinspektionen att förutsättningar för att göra undantag från kravet på behörig personal nu får anses föreligga. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att föreläggandet har följts och att bristen inom detta område är avhjälpt.

Undervisningstid

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 23 maj 2025 att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav avseende garanterad undervisningstid. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att eleverna får minst den garanterade undervisningstiden tillgodosedd i ämnet matematik i årskurs 1–3, ämnena matematik och idrott och hälsa i årskurs 4–6, den totala undervisningstiden samt garanterad undervisningstid i ämnena samhällsorienterande ämne, slöjd, teknik och bild i årskurs 7–9. Vidare skulle huvudmannen se till att eleverna får minst den garanterade undervisningstiden tillgodosedd i ämnesområdena kommunikation i årskurs 4 samt i estetisk verksamhet årskurs 6–9. Därutöver skulle det av huvudmannens redovisning framgå hur undervisningen i ämnena respektive ämnesområdena är schemalagda under höstterminen 2025 och vilken undervisningstid eleverna har fått i ämnena och ämnesområdena i respektive årskurs under läsåret 2024/2025 samt under höstterminen 2025. Huvudmannen skulle även, i samband med redovisningen, inkomma med samtliga klassscheman.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens redovisning

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Efter förra läsåret har fördelningen av undervisningstiden omarbetats och marginaler har lagts in. Efter schemaläggningen har schemat kontrollerats av två olika personer. Det har dels genomförts kontrollräkning av utlagda scheman dels har skolan använt sig av schemaprogrammets rapporteringstjänst för extra kontroll.

Huvudmannen har därutöver inkommit med samtliga klassscheman samt undervisningstid för läsåret 2024/25 och 2025/26 samt utdrag ur schemaprogrammet med tidssammanställning med angiven veckotid för undervisningen i ämne respektive ämnesområde.

Övrig utredning

Intervjuade lärare samt rektorn bekräftar att inkomna scheman stämmer och att de följs i undervisningen. Rektorn uppger vidare att de har utgått ifrån den nationella timplanen vid schemaläggning och därutöver lagt ut lite mer tid och att det därför är rektorns uppfattning att de har kompenserat eleverna för förlorad tid.

Av inkommen dokumentation såsom scheman samt sammanställning av undervisningstid för de senaste två läsåren framgår att eleverna nu får sin garanterade undervisningstid i samtliga ämnen samt ämnesområden och att huvudmannen därutöver kompenserat i schemat för tidigare förlorad tid.

Rättslig reglering

Av 11 kap. 7 § skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

Enligt 10 kap. 2 § skolförordningen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden på ämnen och ämnesområden (timplaner) i bilaga 2. I bilaga 2 anges vidare för varje ämne, ämnesområde och stadium den undervisningstid i timmar som elever i anpassad grundskola minst har rätt till.

Enligt 10 kap. 3 § skolförordningen beslutar huvudmannen efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Enligt 10 kap. 4 § skolförordningen får rektorn för elever som får undervisning i en kombination av ämnen och ämnesområden besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs. Även för andra elever får rektorn besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs för att anpassa undervisningen till elevernas särskilda förutsättningar och behov. I 3 kap. 12 § och 7 kap. 9 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om avvikelser från timplanen vid anpassad studiegång och vid integrerad undervisning. Beslut om lärotider enligt 3 kap. 5 § i denna förordning får också medföra avvikelser från timplanerna. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket.

Skolinspektionens bedömning

Utifrån den inkomna redovisningen samt de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framkommer att huvudmannen har följt föreläggandet och att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav avseende garanterad undervisningstid.

Särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 23 maj 2025 att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav avseende åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång samt enskild undervisning. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att rektorn fattar beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång för de elever som enligt åtgärdsprogram skulle ges detta inom ramen för särskilt stöd. Därutöver skulle huvudmannen se till att det av samtliga åtgärdsprogram framgick behovet av särskilt stöd och hur det skulle tillgodoses. Vidare skulle det framgå när åtgärdsprogrammet skulle följas upp samt vem som var ansvarig för uppföljningen. Huvudmannen skulle i samband med redovisningen inkomma med samtliga beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång samt samtliga åtgärdsprogram som upprättats under perioden 13 augusti 2025 till 3 oktober 2025.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens redovisning

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Åtgärdsprogram har upprättats för elever som är i behov av särskilt stöd. I varje åtgärdsprogram framgår vad respektive elevs behov av särskilt stöd är och vilka åtgärder som ska vidtas för att tillgodose behoven. I åtgärdsprogrammen framgår också vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering och när detta ska ske. Samtliga utredningar och åtgärdsprogram har gått igenom för att säkerställa att de lever upp till skollagens krav.

Huvudmannen har därutöver inkommit med åtgärdsprogram för samtliga elever som är i behov av särskilt stöd.

Övrig utredning

Av inkomna åtgärdsprogram framgår elevs behov av särskilt stöd samt hur behovet ska tillgodoses. I samtliga åtgärdsprogram finns angivet uppföljningsdatum samt vem som är ansvarig för uppföljningen. För de elever som har beslut om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och/eller anpassad studiegång framgår att rektor fattat besluten. För elever med anpassad studiegång anges vad som anpassats bort, det vill säga vilka avvikelser som gjorts från ämnen och timplan.

Av intervjuer med elevhälsans representant samt rektorn framgår att samtliga elever i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram. För de elever

som tidigare haft särskilt stöd men som inte har behov av särskilt stöd längre har åtgärdsprogrammen avslutats.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i anpassade grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolinspektionens bedömning

Utifrån den inkomna redovisningen samt de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framkommer att huvudmannen har följt föreläggandet och att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav avseende särskilt stöd.

Beslut om betyg och betygskatalog

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 23 maj 2025 att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav avseende beslut om betyg och dokumentation av betyg i betygskatalog. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Därutöver skulle huvudmannen se till att beslut om betyg dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog. Det innebar att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg skulle datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Vidare skulle huvudmannen se till att siffran 2 endast används i följande fall: I anpassad grundskola ska siffran 2 anges i ämnena biologi, fysik, kemi samt geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska eller svenska som

andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk, modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. Huvudmannen skulle därutöver inkomma med betygskatalog upprättad vårterminen 2025.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens redovisning

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. I de fall där skolan inte har legitimerade lärare så används en legitimerad lärare som medbedömare. Redan vid schemaläggning tilldelas undervisande icke legitimerade lärare en medbedömare. Granskning av betygskatalog har skett av rektor, biträdande rektor samt administratör.

Övrig utredning

Intervjuade lärare uppger att icke legitimerad lärare beslutar om betyg tillsammans med en legitimerad lärare och båda signerar betygskatalogen. I de fall legitimerade lärare bedrivit undervisningen gemensamt fattar de beslut om betyg gemensamt och båda skriver under betygskatalogen. Rektorn bekräftar att det utses en medbedömare som är legitimerad i de fall en icke legitimerad lärare bedrivit undervisningen och att båda lärarna signerar betygskatalogen i dessa fall.

Av inkommen betygskatalog framgår vidare att legitimerade lärare har fattat beslut om betyg samt signerat och daterat betygskatalogen tillsammans med en icke legitimerad lärare i de fall den icke legitimerade läraren bedrivit undervisningen. De lärare som uppgett att de gemensamt bedrivit undervisning samt beslutat om betyg gemensamt har båda signerat betygskatalogen. Samtliga betyg är signerade och daterade och siffran 2 används inte på ett felaktigt sätt.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

I 6 kap. 3–6 och 10 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg, att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog samt att rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som

enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. En datering och en signatur enligt första stycket får omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser. (7 §). I anpassad grundskola ska siffran 2 anges i ämnena biologi, fysik, kemi samt geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska eller svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk, modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen (10 §).

Skolinspektionens bedömning

Utifrån den inkomna redovisningen samt de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framkommer att huvudmannen har följt föreläggandet och att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg samt betygskatalog.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

X Jenny Fahlman

Föredragande

Signerat av: Jenny Fahlman

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Linda Thisner medverkat.